

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta pacis executionis publica, Oder Nürnbergische Friedens-Executions-Handlungen und Geschichte

Worinnen enthalten, wie und welchergestalt die würckliche Vollziehung des Westphälischen Friedens, sowohl in puncto Exauctorationis Militæ und Evacuationis Locorum, als auch und vornehmlich in dem hochwichtigen puncto Restitutionis ex Capite Amnestiæ & Gravaminum, biß zum völligen Schluß des ...

Meiern, Johann Gottfried von

Hannover ; Tübingen, 1737

N.II. D. Jo. Michael Dilherrns Bedencken de eodem Argumento.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51734](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51734)

1650. pertinere ad eos, qui sunt in Ecclesia, atqui per Baptismum ingrediuntur
Dec. in Ecclesiam, ergo per Baptismum Ecclesiae subiiciuntur.

Resp. 6) Nulli hominum sive magno sive parvo, postquam ad rationis usum pervenit, desunt auxilia divinae gratiae, per quam ad perfectam agnitionem veritatis possit venire; juxta Doctrinam Apostoli i. Tim. 2. v. 4. Ideoque Deus illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, ut est Joan. Cap. 1. v. 9. id autem maxime locum habet in illis, qui tempore suae infantiae sunt baptizati. His igitur auxiliis Gratiae quotquot cooperantur, saepius illi, ut primum rationis usum obtinuerunt, solent se ad Deum convertere, & veros Catholicae fidei actus exercere, per quos non habitu tantum, ut in Baptismo, sed etiam actu constituuntur fideles.

Resp. 7) Omnes legitime baptizati, & ab Anno aetatis 5. 6. 7. 8. & seq. educati inter Catholicos, ac templa Catholicorum vel etiam Sacramenta adire soliti, etiam in foro externo censendi sunt Catholici, & nulla ratione a Curatoribus, Tutoribus, imo nec a Parentibus impediendi, ratio est, quia in negotio Religionis sunt sui juris. Quamobrem etiam filii quorumcumque infidelium usu rationis praediti invititis parentibus possunt baptizari.

Resp. 8) Peccant igitur omnes, qui ejusmodi pueros vel adoloscen-tes a Religione Catholica nituntur abducere, violant jurisdictionem Ecclesiae, cui illi sponte se subjecerunt; Denique agunt contra Instrumentum Pacis, quo omnibus in Imperio conceditur libertas, Religionis Catholicae vel Augustanae Confessionis professionem acceptandi.

N. II.

D. Johann Michael Dillherrns Bedencken, über die *Annos Discretionis*.

Quæritur:

An determinari possit certus annorum numerus, quo pueri vel adoloscen-tes sufficientem censeantur habere discretionem Romano-Catholicae, vel Augustanae Confessionis?

Resp. 1) Hoc praesuppono: non hic agi de fide salvifica, quae donum Dei est; nec de scientia aliqua miraculose divinitus infusa; sed de notitia per praeviam Informationem acquisita, & quidem non a puero vel adoloscen-te, qui praeter multis aliis praecoqua ingenii felicitate praeditus est: sed a tali, qui hujusmodi est indole, qualis puerorum & adolescentum ut plurimum est; nempe neque nimium capax, neque nimium stupida, sed mediocris & recipiendae institutioni idonea. Huc igitur eorum exempla non pertinent, qui vel miraculose divinitus sunt eruditi, vel singulari ac praematura animi promptitudine scientiam aliquam velociter imbiberunt.

2) Cum Aristoteles Lib. VII. Polit. de liberorum educatione agit, primam annorum puerilium heptada a disciplina capeffenda excludit: sunt, inquit, aetates duae, in quas τὴν παιδείαν, id est, institutionem vel disciplinam dividere necessarium est: post septenarium usque ad pubertatem, & rursus hinc ad annum unum & vigesimum Cap. XVII. In Jure etiam Canonico Contractus Matrimonii ante septennium est invalidus, nisi subsequen- tibus annis confirmetur, cap. un. de Desponsat. impuberum, quod tunc adhuc inter infantes reputentur, ut notat ibi Glossa. Neminem igitur, primo aetatis septennio nihil discretionis tribuendum esse, negaturum arbitror.

3) In veteri Testamento praecipuum erat, ut omnes masculi quotannis tribus Festis solemnioribus Hierosolymam venirent, ut patet Exod. XXIII. it. Deut. XVI. 16. At cum ipsa ratio & aequitas doceret, id ad teneram admodum aetatem non pertinere, locus fuit aequae interpretationi. Et cum tempus lege definitum non esset, relictum arbitrio sapientum; atque

1650.
Dec.

atque ab iis definita ætas jam aliquid intelligere incipiens, *annorum duodecim*: qua etiam Salvator noster, cum Parentibus suis, commigravit ad urbem Sanctam Luc. II. 42. Discrimen hoc ætatis indicant voces Ebrææ. Nam intra annum duodecimum dicebantur *Ketanim*, eo completo, *Neanim*; sed ubi de poenis irrogandis agitur, is, qui annum implevit XIII. Legibus tenebatur, & vocabatur *Bar Mizvoth*, hoc est Filius præcepti.

4) In primitiva Ecclesia, cum Gentiles accederent ad Religionem Christianam, Ecclesiæ Antistites circumspèctissime agebant: nec Catechumeni ad Baptisimum admittebantur, nisi satis diu prius essent instructi, scrutinio explorati, & firmi essent ac stabiles in fide, ut loquitur Bellarminus Tom. III. Controversiarum Lib. II. Cap. VIII.

5) Multorum Juris Canonici Doctorum sententia, *decimo quarto de ætate* adest iudicii maturitas: farente Azorio, Parte II. Institutionum Morasium Lib. VI. pag. 980. In Jure Civili de Impuberibus dicitur, quod ipsorum ætas ignoret, quid videat L. 1. c. de falsa moneta.

6) In Concilio Tridentino definitum fuit: ne quis in Seminarium ante annum ad minimum duodecimum recipiatur, ut adpareat, num indoles & voluntas *spem aliquam* adferat? Sess. XXIII. Cap. 18. Et Sess. XXV. mandatur: ne in quacunque Religione tam virorum quam mulierum Professio fiat *ante decimum sextum annum expletum*, nec qui minore tempore, quam per annum post susceptum habitum, in Probatione steterit, ad Professionem admittatur. Cap. 15. Ratio: quia tum votum concipitur, de futuro totius vitæ statu: quod maturam requirat præmeditationem.

7) Cum vero hoc, si non majoris, tamen haud minoris considerationis sit negotium; num quis hanc vel illam per omnem vitæ suæ deorsum suscepturus Religionem, inque ea salutis suæ cardinem positurus sit?

Ex jam dictis evidentissime elucescit, expectandum omnino esse *annum ad minimum decimum sextum*; & addendum ulterius aliquid temporis, ut, qui certam sibi electionem est Religionem, propositi sui qualitatem accuratissime expendat. Quamvis hic, quoad infallibilem ætatis definitionem, certi aliquid apodictice statui non possit, sed hæc omnia tantum probabiliter disputentur: cum circumstantiarum varietas obvenire queat inexpectata, & propemodum infinita. Quo vero modo hujusmodi *Discretionis exploratio* sit postmodo instituenda? alterius est quæstionis, & indaginis uberioris.

Johannes Michael Dilberrus.

§. XXVIII.

Von dem
Erengge-
liche Geis-
lich in Catho-
lichen Terri-
torien.

Bey der, Montags den 2. Decembr. gehaltenen Conferenz kamen die Klagen derjenigen Dorfschafften vor, welchen durch die, in Causa Anspach contra Würzburg, vorhin gefällte Sentenz das Exercitium Religionis cum Annexis, wie Sie es Anno 1624. exercirt hatten, zuerkant worden war: Indeme selbige sich beschwehrtten, daß Sie von Würzburg aus gendthigt werden wollten, ihre Prediger dahin ad Examen zu schicken, welches doch wider den Buchstaben der Sentenz lauffe, mit Bitte, Ihnen doch deswegen eine De-

claratoriam zu geben. Der Würzburgische Gesandte erinnerte dabey sofort, wie es die Meynung durchaus nicht habe, daß solches Examen denen Dorfschafften zu einigem Präjudicz gereichen sollte; sondern der Bischoff von Würzburg, als Landes-Herr, müsse doch wissen, was Er vor Leute im Lande habe, und weil die in hac Causa ausgesprochene Sentenz sowohl, als das Instrumentum Pacis, nur vor die Augspurgische Confessions-Verwandten gehöre; so müsse Er durch die Seinigen doch zusehen lassen, ob nicht etwa andere, als der Augspurgischen Confession

1650.
Dec.